

Non-governmental Organization
International Center of Scientific Research



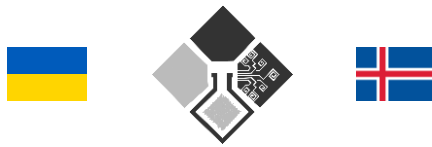
PROCEEDINGS OF THE
XI INTERNATIONAL SCIENTIFIC
AND THEORETICAL CONFERENCE

INTERDISCIPLINARY
RESEARCH: SCIENTIFIC
HORIZONS AND
PERSPECTIVES

30.01.2026

REYKJAVÍK
ICELAND

SCIENTIA
COLLECTION OF SCIENTIFIC PAPERS



Non-governmental Organization
International Center of Scientific Research

SCIENTIA
COLLECTION OF SCIENTIFIC PAPERS

with the proceedings of the
XI International Scientific and Theoretical Conference

Interdisciplinary Research: Scientific Horizons and Perspectives

 January 30, 2026

 Reykjavík; Iceland

Hosted by an authorized Crossref member with the support of the
Institute of Scientific and Technical Integration and Cooperation

Published online by Primedia E-launch LLC (USA)
Published in print by LLC UKRLOGOS Group (Ukraine)

✓ ISO 2108:2005 ✓ ISO 1086:1991 ✓ ISO 7275:1985

Reykjavík, 2026

UDC 082:001
I-69



The conference is included in the Academic Research Index ReserchBib International catalog of scientific conferences and registered for holding on the territory of Ukraine in UKRISTEI (Certificate № 508 dated June 10th, 2025).

Conference proceedings are publicly available under the **Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License** (CC BY-SA 4.0) at the www.previous.scientia.report.

Chairman of the Organizing Committee:

Miriam Goldenblat

International Center of Scientific Research, Ukraine

Book layout designer:

Gabriela Torres

Primedia E-launch LLC, USA

Responsible editor:

Yuliia Babych

UKRLOGOS Group Ltd., Ukraine

I-69 **Interdisciplinary Research: Scientific Horizons and Perspectives:** Collection of Scientific Papers «SCIENTIA» with Proceedings of the XI International Scientific and Theoretical Conference, January 30, 2026. Reykjavík, Iceland: International Center of Scientific Research.

ISBN 979-8-89660-289-7 (series)

DOI 10.36074/scientia-30.01.2026 

This collection presents the proceedings of the scientific conference, bringing together research papers on a wide range of contemporary academic topics. The volume highlights diverse perspectives, innovative approaches, and practical findings that reflect the current trends and challenges in global science and education. This collection is intended for students, postgraduate and doctoral candidates, educators, researchers, and professionals from diverse disciplines.



Conference proceedings are presented in Google Books and Bookwire™ by Bowker, ensuring international availability.

UDC 082:001

© Participants of the conference, authors, 2026
ISBN 979-8-89660-289-7 © NGO International Center of Scientific Research, 2026

www.previous.scientia.report

Братусь Іван Вікторович

канд. філол. наук, доцент,
доцент кафедри образотворчого мистецтва
Київський столичний університет імені Бориса Грінченка, Україна

Бернат Леонід Анатолійович

старший викладач кафедри образотворчого мистецтва
Київський столичний університет імені Бориса Грінченка, Україна

Орленко Ольга Сергіївна

викладач кафедри декоративного мистецтва і реставрації
Київський столичний університет імені Бориса Грінченка, Україна

РАДЯНСЬКА КУЛЬТУРА СЕКРЕТНОСТІ ТА ЇЇ НАСЛІДКИ: ЧАЕС ЯК ЗЛАМ ДОВІРИ МІЖ ДЕРЖАВОЮ І СУСПІЛЬСТВОМ

Радянська культура секретності була системною характеристикою політичного та соціального устрою СРСР і безпосередньо вплинула на перебіг та наслідки аварії на Чорнобильській АЕС. Секретність виступала інструментом контролю над інформацією та суспільною свідомістю. Вона формувала модель взаємин між державою і громадянами, засновану на підпорядкуванні та замовчуванні.

Аварія на ЧАЕС оголила руйнівні наслідки цієї моделі. Перші дні після катастрофи супроводжувалися приховуванням масштабів небезпеки. Населення не було своєчасно поінформоване про рівень радіаційного забруднення. Це поставило під загрозу здоров'я мільйонів людей. Радянська держава поставила збереження політичного іміджу над безпекою громадян. Секретність була своєрідною формою інституційного насильства. Вона позбавляла суспільство права на знання і вибір.

Чорнобильська катастрофа частково зруйнувала уявлення про державу як захисника. Виникла глибока криза довіри до офіційних джерел інформації. Люди почали шукати альтернативні канали знання. На це частково натякав радянський анекдот:

- «– «Правда» є?
- Давно закінчилася.
- «Комуніст» є?
- Продали.
- А що є?
- Є «Труд» за 3 копійки».

ЧАЕС стала символом замовчування. Інформаційна політика СРСР в умовах катастрофи виявила системну неспроможність донести правдиву інформацію до людей. Секретність унеможливила відкриту суспільну дискусію. Вона перешкождала своєчасному науковому аналізу ситуації. Катастрофа показала межі авторитарного управління, продемонструвала небезпеку централізованого контролю інформації. Радянська культура секретності поглибила тривалий травматичний досвід населення. Недовіра до держави стала довготривалою соціальною установкою.

Чорнобиль сприяв делегітимації радянської влади, поставивши під сумнів її здатність виконувати базову функцію захисту громадян. Катастрофа зруйнувала образ держави як носія раціональності та контролю. Вона продемонструвала неспроможність централізованої системи управління в умовах кризи. Чорнобиль посилив критичне ставлення до ідеології прогресу, яка обіцяла безпеку через науково-технічний розвиток. Міф про безпечну атомну енергію виявився ілюзорним.

Катастрофа оголила приховані ризики модернізаційного проєкту. Вона показала, що технічний прогрес може мати руйнівні наслідки. Розрив між офіційною риторикою і реальністю став очевидним для широких верств населення [1-2]. Державні заяви не відповідали щоденному досвіду людей. Це поглибило відчуття обману та відчуження.

Секретність як інструмент управління спричинила фрагментацію колективної пам'яті. Інформація про катастрофу циркулювала нерівномірно та суперечливо. Пам'ять про Чорнобиль розпалася на приватні й локальні свідчення. Це ускладнило суспільне осмислення катастрофи. Колективний досвід залишався незавершеним і травматичним.

Чорнобиль став поворотним моментом у взаєминах влади і суспільства, радикально змінивши характер їхньої взаємодії. Катастрофа зруйнувала патерн безумовної лояльності до державних інституцій. З'явилася потреба в доступі до достовірної інформації. Громадяни почали вимагати права на знання. Це сприяло зародженню елементів громадянського контролю. Катастрофа актуалізувала цінність публічності як етичної норми. Прозорість стала символом протистояння тоталітарним практикам. Чорнобиль посилив роль незалежних джерел інформації. Він сприяв формуванню критичної громадянської позиції. Запит на відкритість став складовою пострадянської соціальної трансформації.

Катастрофа вплинула на формування пострадянської культури недовіри. Вона заклала основи громадянського скепсису. Чорнобиль продемонстрував етичну неспроможність секретності як державної практики. Він став

історичним прикладом небезпеки приховування правди. Радянська культура секретності залишила глибокий слід у пострадянській свідомості.

Список використаних джерел:

1. Бажан, О. Г., Когут, А., Боряк, Г. (Упоряд.). (2020). Чорнобильське досє КГБ. Від будівництва до аварії: Збірник документів про катастрофу на Чорнобильській АЕС. К.І.С. <http://resource.history.org.ua/item/0015007>
2. Бажан, О. Г., Бірчак, В. В., Боряк, Г. В. (Упоряд.). (2019). Чорнобильське досє КГБ. Суспільні настрої. ЧАЕС у поставарійний період: Збірник документів про катастрофу на Чорнобильській АЕС. К.І.С. <http://resource.history.org.ua/item/0014508>